

Liite 1, 20 §

**SUOMEN KUNTALIITTO RY
TALOUSARVIO
2020**

**KT KUNTATYÖNANTAJAT
TALOUSARVIO
2020**

Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen kokous 10.10.2019

Sisällysluettelo**Sivu**

1	Suomen Kuntaliitto ry:n talousarvio	3
1.1	Yleistä	3
1.2	Tuotot	4
1.3	Henkilöstökulut ja henkilöstö	4
1.4	Muut kulut	4
1.5	Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin	5
1.6	Sijoitus- ja rahoitustoiminta	5
1.7	Tutkimus- ja kehittämistoiminta	6
1.8	Investoinnit	6
2	KT Kuntatyönantajien talousarvio	7
2.1	Yleistä	7
2.2	Myytävät palvelut ja tuotteet sekä ulkopuolinen rahoitus ja avustukset	7
2.3	Kuntien maksuosuudet	8
2.4	Toiminnan kustannukset	8

Liitteet

- 1 Suomen Kuntaliitto ry:n ja KT Kuntatyönantajien jäsenyydet yhteisöissä
- 2 Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut sekä KT Kuntatyönantajien kuntakohtaiset maksuosuudet
- 3 Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen ja tuotteiden laskutusperusteet vuonna 2020
- 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka (erillinen liite)

1 SUOMEN KUNTALIITTO RY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2020

1.1 Yleistä

Vuoden 2020 budjetissa esitettävä operatiivinen tulos on -1,7 milj. euroa.

AVAINLUKUJA (milj. euroa)	Operatiivisen toiminnan tulos	Henkilöstö- kulut	Muut kiinteät kulut
Toteutunut 2018	-1,3	13,7	10,8
Budjetti 2019	-1,8	14,0	9,7
Budjetti 2020	-1,7	14,3	10,4

Tuloslaskelma (1000 euroa)	Budjetti 2020	Budjetti 2019	Toteutu- nut 2018
TUOTOT			
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	1 175	1 418	1 425
Ulkoinen rahoitus	3 405	1 578	2 835
Jäsen- ja palvelumaksut	18 941	18 898	18 949
Tuotot yhteensä	23 522	21 893	23 208
KUSTANNUKSET			
Palkat ja palkkiot	-11 977	-11 581	-11 343
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-2 278	-2 436	-2 240
Henkilöstökulut yhteensä	-14 254	-14 017	-13 683
Poistot	-26	-32	-34
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-596	-534	-534
Matkat	-619	-655	-597
Ulkopuoliset palvelut	-2 347	-1 942	-2 753
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-203	-167	-166
Muut toimintakulut	-7 199	-6 410	-6 786
Muut kulut yhteensä	-10 964	-9 709	-10 836
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	-25 244	-23 757	-24 554
Toiminnallinen tulos	-1 722	-1 865	-1 345
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	1 725	1 600	-2 471
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3	-265	-3 817

1.2 Tuotot

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokratuotot yhteensä on budjetoitu vuodelle 2020 1,2 milj. euroksi vuoden 2019 budjetin ollessa 1,4 milj. euroa.

Asiantuntiapalvelujen myyntiä on vuoden 2019 budjetissa 0,5 milj. euroa (budjetti vuonna 2019 0,7 milj. euroa, vuoden 2018 myynti 0,6 milj. euroa).

Ansio- ja kunniamerkkien myynnin arvioidaan vuoden 2020 budjetin olevan 0,5 milj. euroa (budjetti vuonna 2019 0,5 milj. euroa, vuoden 2018 myynti 0,6 milj. euroa).

Tukipalvelu- ja vuokratuotot ovat vuoden 2020 budjetissa 0,2 milj. euroa (budjetti vuonna 2019 0,2 milj. euroa, vuoden 2018 myynti 0,2 milj. euroa).

Ulkoisen rahoitus, joka koostuu tutkimus- ja kehittämistoiminnan projekteista on vuoden 2020 budjetissa 3,4 milj. euroa, josta 1,1 milj. euroa on Säätiön vuokratukea. Vuoden 2019 budjetti oli 1,6 milj. euroa. Vuonna 2018 projektirahoitusta toteutui 2,8 milj. euroa. Projektitoiminnalle on tyypillistä merkittävä vuosittainen vaihtelu.

Kuntien jäsenmaksut ovat vuoden 2020 budjetissa 23.-24.5.2018 valtuuskunnassa tehdyn päätöksen mukaisesti 17,1 milj. euroa. Jäsenmaksu on sama kuin vuoden 2019 budjetissa. Sairaanhoidopiirien, maakuntaliittojen, koulutuskuntayhtymien ja erityishuollon kuntayhtymien yhteistyöjäsenmaksujen budjetti on 1,8 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan tuottojen yhteismäärä vuoden 2020 budjetissa on 23,5 milj. euroa (budjetti 2019 21,9 milj. euroa, toteutunut vuonna 2018 23,2 milj. euroa).

1.3 Henkilöstökulut ja henkilöstö

Vuoden 2020 budjetin henkilöstökulut ovat 14,3 milj. euroa vuoden 2019 budjetin ollessa 14,0 milj. euroa, toteutunut vuonna 2018 oli 13,7 milj. euroa.

Vuoden 2020 henkilöstöbudjetissa on keskimäärin 170,6 henkilötyövuotta. Vuoden 2019 ennakoitua olevan keskimäärin 162,0 työvuotta budjetin ollessa keskimäärin 164,2 henkilötyövuotta. Vuonna 2018 työpanos oli 166,2 henkilötyövuotta.

Suomen Kuntaliiton henkilöstön työpanos

B2020	B2019	2018
170,6	164,2	166,2

1.4 Muut kulut

Muut henkilöstökulut, matkat, markkinointi-, suhdetoiminta- ja ulkopuoliset palvelukulut ovat vuoden 2020 budjetissa 3,8 milj. euroa vuoden 2019 budjetin ollessa 3,3 milj. euroa. Vuonna 2018 nämä kulut olivat yhteensä 4,1 milj. euroa.

Muihin toimintakuluihin, joita on vuoden 2020 budjetissa 7,2 milj. euroa (vuoden 2019 budjetissa 6,4 milj. euroa, vuoden 2018 toteuma 6,8 milj. euroa), sisältyvät Kuntaliitto Palvelut Oy:n ja FCG Finnish Consulting Group Oy:n palveluveloitukset, jotka ovat yhteensä 3,6 milj. euroa. Loput 3,6 milj. euroa koostuvat tilavuokrista (1,3 milj. euroa), ulkoisista ict-kuluista (1,1 milj. euroa) , kokous- ja neuvottelukuluista (0,6 milj. euroa) ja muista hallintokuluista (0,5 milj. euroa). Muita hallintokuluja ovat esimerkiksi jäsenmaksut ja vakuutukset.

1.5 Suomen kuntasäätiö sr:n vaikutus Suomen Kuntaliitto ry:n budjettiin

Vuoden budjetissa 2020 on otettu huomioon Suomen kuntasäätiön tuki liiton käytössä oleviin toimitiloihin. Kuntaliitto on budjetoitunut tilavuokriin 1,1 milj. euroa johon saadaan vastaavan suuruinen avustus.

1.6 Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Suomen Kuntaliitto ry:n hallitus päättää sijoituspolitiikasta vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Sijoituspolitiikan (liite 4) mukaan Kuntaliitto toteuttaa sijoitussalkun (markkina-arvo 69 milj. euroa, 31.8.2019) sijoituspäätökset varainhoitajien kautta, joita tällä hetkellä on kolme.

Sijoitukset tehdään pääsääntöisesti sijoitusrahastojen kautta. Varainhoidosta raportoidaan säännöllisesti liiton hallitukselle. Kustannustehokkaan hinnoittelun varmistamiseksi varainhoitajat kilpailutetaan vähintään viiden vuoden välein.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos vuosina 2018 - budjetti 2020 on seuraava:

(1000 euroa)	Budjetoitu 2020	Budjetoitu 2019	Toteutunut 2018
Sijoitussalkku	1 725	1 600	-2 613
Osingot			171
Rahoitus			- 30
YHTEENSÄ	1 725	1 600	-2 471

1.7 Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuoden 2020 budjetissa Kuntaliiton oma panostus tutkimus- ja kehitystoimintaan on 1,0 milj. euroa ja ulkopuolinen rahoitus on 2,4 milj. euroa. Kuntaliiton oma panostus koostuu ostettujen palveluiden (1,0 milj. euroa) lisäksi liiton oman henkilöstön työstä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on keskeinen keino liiton strategiatavoitteiden toteuttamisessa. Toiminta suuntautuu vahvasti liiton menestystekijöitä toteuttaviin projekteihin. Päätökset kehityspanosten kohdentamisesta tehdään joustavasti strategia- ja toimintaympäristön tilanne huomioiden.

Tiukentunut rahoitustilanne näkyy ulkopuolisen projektirahoituksen määrässä. Toimintaa tasapainotetaan aktiivisen kehityssalkunjohtamisen avulla.

1.8 Investoinnit

Vuoden 2020 budjetti sisältää taloudelliselta merkitykseltään vähäisiä korvausinvestointeja ja jo vuonna 2019 alkaneen brändiuudistustyön.

2 KT Kuntatyönantajien talousarvio

2.1 Yleistä

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain (254/93) 5 §:n mukaan työmarkkinalaitoksen talousarvion hyväksyy Kuntaliiton valtuusto.

KT Kuntatyönantajien toiminnan kustannukset vuonna 2020 ovat 8 611 500 euroa. Toimintatuloja on arvioitu kertyvän 2 841 200 euroa. Kuntien maksuosuuksina peritään talousarvion mukaan 5 770 300 euroa.

Tuloslaskelma (1000 euroa)	Budjetti 2020	Budjetti 2019	Toteutunut 2018
TUOTOT			
Myytävät palvelut ja tuotteet	1 952	1 252	1 821
Ulkopuolinen rahoitus ja avustukset	889	467	553
Kuntien maksosuudet	5 770	6 013	4 573
Tuotot yhteensä	8 611	7 732	6 947
KUSTANNUKSET			
Palkat ja palkkiot	-4 123	-4 081	-3 483
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-769	-845	-861
Henkilöstökulut yhteensä	-4 892	-4 926	-4 344
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-203	-195	-171
Matkat	-143	-123	-133
Ulkopuoliset palvelut	-1104	-803	-832
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-385	-161	-79
Muut toimintakulut	-1 884	-1 524	-1 388
Muut kulut yhteensä	-3 719	-2 806	-2 603
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	-8 611	-7 732	-6 947
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	0	0	0

2.2 Myytävät palvelut ja tuotteet sekä ulkopuolinen rahoitus ja avustukset

Myytävät palvelut ja tuotteet jakautuvat vuonna 2020 seuraavasti: asiantuntija- ja koulutuspalvelut 1 030 000 euroa, ulkopuolinen rahoitus ja avustukset 889 000 euroa, julkaisu- ja tilausmyyntitulot 815 000 euroa ja muut tulot 107 000 euroa.

Ulkopuoliseen rahoitukseen ja avustuksiin sisältyy 269 000 euroa Suomen kuntasäätiön vuokratukea, jota vastaava vuokratulu sisältyy muihin toimintakuluihin.

2.3 Kuntien maksuosuudet

Kuntien maksuosuuksien kehitys on ollut viime vuosina seuraava:

	Talousarvio	Tilinpäätös (1000 €)
2018		4 573
2019 B	6 013	
2020 B	5 770	

Maksuosuudet peritään kunnilta puoliksi niiden verotettavien tulojen mukaan, jotka kunnassa on määrätty edellisenä vuotena toimitetussa kunnallisverotuksessa ja puoliksi saman vuoden tammikuun 1. päivän asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Lopulliset kuntakohtaiset maksuosuudet lasketaan tilinpäätöksen yhteydessä.

2.4 Toiminnan kustannukset

KT Kuntatyönantajien toiminnan kustannusten kehitys on ollut viime vuosina seuraava:

	Talousarvio	Tilinpäätös (1000 €)
2018		6 947
2019 B	7 732	
2020 B	8 611	

Talousarvion suurin kuluerä on henkilöstön palkat ja lakisääteiset henkilösivukulut. Nämä ovat yhteensä noin 4 892 200 euroa, mikä on n. 57 % kaikista kuluista.

KT Kuntatyönantajien henkilöstön työpanos

B2020	B2019	2018
59,1	58,2	53,2

Kuntatyönantajien henkilöstön työpanoksen kasvu vuodelle 2020 perustuu käynnissä olevien projektien määräaikaiseen resursointiin. Budjetissa on huomioitu sekä KT:n 50 vuotta juhlavuoden järjestelyiden resursointi sekä meneillään olevan CRM-projektin ja siihen liittyvän ICT -kehitystyön jatkaminen.

Edellä olevaan sisältyy Avainta ry:n henkilöstö, jonka työpanos budjetissa 2020 on viisi ja puoli (5,5) henkilötyövuotta.

Muut kulut ovat vuoden 2020 budjetissa yhteensä 3 719 300 euroa. Muiden kulujen osuus vuoden 2019 budjetissa on 2 805 600 euroa. Hallintopalveluiden kustannukset KT Kuntatyönantajat maksaa Kuntaliitto Palvelut Oy:lle ja FCG Finnish Consulting Group Oy:lle.

Liite 1**Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenyydet yhteisöissä ja vuosittainen jäsenmaksu (euroa)****Kotimaiset yhteisöt**

Arkistoyhdistys-Arkivföreningen ry	20	
Elävä kaupunkikeskusta ry	1 100	
GBC Suomi ry	1 130	
Helsingin seudun kauppakamari	2 400	
HL7 Finland ry	3 316	
Kuntatarkastajat ry	40	
Kuntatekniikan foorumi	4 038	
Liikearkistoyhdistys ry	50	
Liikenneturva	100	
Maarakennusalan neuvottelukunta	0	
Mainostajien Liitto	955	
Nuorisoasuntoliitto ry	400	
Pank Ry	500	
Pohjoismaiden hallinnollinen liitto	0	
Pohjola Norden ry	340	
Projektiyhdistys ry	434	
Suomen Elinkeino- ja kehitysyhtiöt SEKES ry	5 000	
Sisäiset tarkastajat ry	480	
Skills Finland ry	1 600	
STTY FISH Finn SHIA	200	
Suomalaisen Työn Liitto	97	
Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry	180	
Suomen kaupunginsihteerien yhdistys	15	
Suomen Kotiseutuliitto ry	860	
Suomen Kylät ry, Finlands Byar rf	500	
Suomen Laatuyhdistys R.Y.	2 753	
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry	300	
Suomen Sairaalahygieniayhdisty	250	
Suomen Strategisen Johtamisen Seura ry	170	
Suomen Uusyrityskeskukset ry	1 600	
Suomen Yrityskummit ry	3 000	
Suomi-Venäjä -seura	723	
Taloustieteellinen Yhdistys ry	40	
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry	930	
Tieto- ja viestintäteknikan ammattilaiset TIVIA ry	798	34 318

Kansainväliset yhteisöt

CCRE Secretariat General	44 049
European Health Property Network	5 000
HOPE, Brussels	11 074

ICLEI European Secretariat	3 500	
IHF International Hospital Fed	<u>6 162</u>	69 785

104 103

KT Kuntatyöntäjien jäsenyydet yhteisöissä**Kotimaiset yhteisöt**

Henry ry		1 000
----------	--	-------

Kansainväliset yhteisöt

CEEP European Centre of Employers and Enterprises	104 018	
EFEE European Federation of Education Employers	2 860	
HOSPEEM European Hospital & Healthcare Employers' Association	<u>16 018</u>	122 896

123 896

Liite 2**Suomen Kuntaliitto ry:n kuntakohtaiset jäsenmaksut sekä KT Kuntatyöntajien kuntakohtaiset maksusuudet**

Laskelman jäsenmaksu:

KT Kuntatyöntajat:

Maksusuus on 5 770 262 euroa, josta peritään enakkoon 80 % = 4 616 210 euroa.

Jäsenmaksusta puolet kerätään asukasluvun¹⁾ ja puolet verotettavien tulojen²⁾ perusteella.**Muun Kuntaliiton jäsenmaksu:**

Jäsenmaksu 17 070 971 euroa, josta 3/4 kerätään asukasluvun¹⁾ ja 1/4 verotettavien tulojen²⁾ perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta jäsenkunta maksaa asukaslukuperusteista jäsenmaksua 15 prosentilla alennettuna. Jos jäsenkunnan verotettavat tulot asukasta kohti ylittävät kaikkien kuntien keskimääräisen luvun (17 349 €/as.), maksetaan keskiarvon ylittävältä osalta verotettaviin tuloihin perustuvaa jäsenmaksua 25 prosentilla alennettuna.

Ahvenanmaan kunnille on annettu lisäksi 25 prosentin alennus jäsenmaksuun.

¹⁾ Asukasluku vuoden vaihteessa 2018/2019. (Lähde: Tilastokeskus)

²⁾ Verotettavilla tuloilla tarkoitetaan maksuunpantua kunnallisveroa vastaavia verotettavia tuloja vuodelta 2018 (Lähde: Verohallinto 7.9.2019, ennakkotieto)

Kunta	Asukas- luku vuoden vaiht.	Verotettavat tulot/as. v. 2018 (as.luku 31.12.2017)	Jäsenmaksu vuonna 2020		
			Kuntatyön- antajat €	Muu Kunta- liitto €	Yhteensä €
Koko maa	5 517 919	16 349	4 616 210	17 070 971	21 687 181
Akaa	16 611	15 314	13 218	53 585	66 803
Alajärvi	9 700	11 740	6 880	29 717	36 597
Alavieska	2 573	11 984	1 841	7 913	9 754
Alavus	11 544	11 744	8 193	35 375	43 569
Asikkala	8 149	14 717	6 373	26 078	32 451
Askola	4 958	16 259	4 054	16 198	20 252
Aura	3 984	15 279	3 155	12 824	15 979
Brändö	449	18 459	0	1 130	1 130
Eckerö	961	14 606	0	2 291	2 291
Enonkoski	1 405	11 904	1 000	4 311	5 311
Enontekiö	1 852	12 666	1 361	5 762	7 123
Espoo	283 632	24 922	288 050	908 270	1 196 320
Eura	11 748	15 707	9 480	38 146	47 626
Eurajoki	9 454	17 027	7 910	31 225	39 135
Evijärvi	2 473	12 447	1 795	7 653	9 448
Finström	2 588	16 473	0	6 347	6 347
Forssa	17 028	14 700	13 292	54 446	67 737
Föglö	534	14 874	0	1 280	1 280

Geta	514	11 991	0	1 175	1 175
Haapajärvi	7 147	12 271	5 165	22 075	27 240
Haapavesi	6 854	11 766	4 873	21 019	25 891
Hailuoto	974	15 623	776	3 144	3 921
Halsua	1 165	11 128	806	3 531	4 337
Hamina	20 286	16 409	16 692	66 364	83 057
Hammarland	1 577	14 886	0	3 769	3 769
Hankasalmi	4 939	11 768	3 511	15 145	18 655
Hanko	8 379	17 967	7 237	28 040	35 278
Harjavalta	7 018	16 253	5 772	22 991	28 763
Hartola	2 780	12 926	2 073	8 707	10 780
Hattula	9 475	17 180	7 991	31 414	39 405
Hausjärvi	8 417	16 125	6 868	27 471	34 339
Heinola	18 889	15 200	15 000	60 875	75 875
Heinävesi	3 329	11 689	2 380	10 234	12 614
Helsinki	648 042	22 330	621 131	2 014 508	2 635 640
Hirvensalmi	2 152	12 557	1 586	6 705	8 292
Hollola	23 602	16 661	19 542	76 203	95 745
Honkajoki	1 666	11 738	1 187	5 114	6 301
Huittinen	10 091	13 612	7 616	31 775	39 391
Humppila	2 235	13 198	1 673	7 013	8 686
Hyrnsalmi	2 287	12 021	1 640	7 041	8 681
Hyvinkää	46 504	18 736	40 810	146 398	187 208
Hämeenkyrö	10 510	15 046	8 290	33 767	42 057
Hämeenlinna	67 532	17 008	56 329	204 739	261 068
Ii	9 862	13 235	7 214	30 624	37 839
Iisalmi	21 472	14 583	16 688	67 962	84 651
Iitti	6 765	14 091	5 177	21 436	26 614
Ikaalinen	7 003	13 260	5 236	21 959	27 195
Ilmajoki	12 187	14 219	9 337	38 637	47 974
Ilomantsi	4 973	12 136	3 602	15 375	18 976
Imatra	26 932	16 644	22 341	85 967	108 308
Inari	6 930	15 585	5 512	22 351	27 864
Inkoo	5 403	19 188	4 825	18 301	23 125
Isojoki	1 976	11 383	1 392	6 036	7 429
Isokyrö	4 601	13 557	3 472	14 488	17 960
Janakkala	16 447	16 479	13 558	53 940	67 498
Joensuu	76 551	14 255	58 509	221 038	279 547
Jokioinen	5 195	15 267	4 143	16 776	20 919
Jomala	5 032	19 192	0	12 626	12 626
Joroinen	4 812	13 894	3 682	15 246	18 928
Joutsa	4 467	12 592	3 274	13 884	17 158
Juuka	4 709	11 104	3 278	14 311	17 589
Juupajoki	1 884	13 835	1 432	5 951	7 382
Juva	6 225	12 030	4 467	19 168	23 635
Jyväskylä	141 305	15 769	113 074	411 142	524 216

Jämijärvi	1 809	12 034	1 306	5 585	6 891
Jämsä	20 607	15 788	16 665	66 749	83 414
Järvenpää	43 410	20 210	39 136	138 419	177 556
Kaarina	33 458	19 743	29 930	108 147	138 076
Kaavi	2 990	10 855	2 060	9 047	11 107
Kajaani	36 973	15 560	29 611	113 208	142 819
Kalajoki	12 387	13 017	9 163	38 657	47 820
Kangasala	31 676	17 749	26 863	100 736	127 599
Kangasniemi	5 452	12 134	3 927	16 815	20 742
Kankaanpää	11 471	13 791	8 701	36 203	44 905
Kannonkoski	1 353	10 971	944	4 115	5 059
Kannus	5 502	13 134	4 073	17 176	21 250
Karjajoki	1 274	11 872	919	3 931	4 850
Karkkila	8 778	14 987	6 929	28 211	35 140
Karstula	4 031	11 432	2 845	12 323	15 169
Karvia	2 390	10 936	1 643	7 224	8 867
Kaskinen	1 262	17 223	1 063	4 182	5 245
Kauhajoki	13 375	12 586	9 782	41 529	51 311
Kauhava	16 022	13 062	11 898	50 086	61 984
Kauniainen	9 615	37 561	12 816	38 500	51 317
Kaustinen	4 273	13 096	3 167	13 345	16 512
Keitele	2 244	12 352	1 636	6 958	8 593
Kemi	21 021	16 071	17 131	68 183	85 314
Kemijärvi	7 370	14 446	5 741	23 542	29 283
Keminmaa	8 147	17 374	6 924	27 108	34 032
Kemiönsaari	6 724	13 623	5 074	21 171	26 245
Kempele	17 923	17 145	14 834	58 891	73 724
Kerava	36 254	19 741	32 280	116 278	148 558
Keuruu	9 762	13 765	7 419	30 836	38 255
Kihniö	1 910	10 904	1 324	5 793	7 117
Kinnula	1 615	10 426	1 098	4 859	5 957
Kirkkonummi	39 262	22 207	37 622	129 181	166 803
Kitee	10 358	12 308	7 488	31 998	39 486
Kittilä	6 436	16 527	5 282	21 064	26 346
Kiuruvesi	8 153	11 605	5 762	24 937	30 699
Kivijärvi	1 103	10 214	744	3 308	4 052
Kokemäki	7 226	13 952	5 538	22 912	28 450
Kokkola	47 657	15 440	37 925	143 280	181 205
Kolari	3 834	13 453	2 871	12 030	14 900
Konnevesi	2 698	12 050	1 938	8 312	10 250
Kontiolahti	14 849	15 331	11 763	47 801	59 564
Korsnäs	2 122	11 745	1 506	6 503	8 010
Koski Tl	2 340	12 697	1 711	7 265	8 976
Kotka	52 883	16 671	43 902	161 576	205 478
Kouvola	83 177	16 397	68 484	248 739	317 223
Kristiinankaupunki	6 596	14 079	5 042	20 890	25 932

Kruunupyy	6 509	13 748	4 916	20 503	25 420
Kuhmo	8 329	12 736	6 130	25 933	32 063
Kuhmoinen	2 238	12 133	1 604	6 888	8 492
Kumlinge	315	17 328	0	782	782
Kuopio	118 664	16 115	96 133	348 687	444 820
Kuortane	3 572	12 470	2 603	11 073	13 676
Kurikka	20 952	12 772	15 383	64 808	80 191
Kustavi	926	16 239	753	3 018	3 771
Kuusamo	15 207	13 396	11 397	47 735	59 132
Kyyjärvi	1 343	11 428	940	4 090	5 030
Kärkölä	4 451	14 424	3 450	14 186	17 636
Kärsämäki	2 613	10 794	1 783	7 873	9 656
Kökar	236	15 443	0	571	571
Lahti	119 951	16 129	97 249	352 525	449 774
Laihia	8 058	15 877	6 491	26 142	32 633
Laitila	8 647	14 419	6 649	27 460	34 109
Lapinjärvi	2 665	13 681	2 019	8 407	10 426
Lapinlahti	9 617	12 667	7 024	29 843	36 866
Lappajärvi	3 078	11 972	2 207	9 474	11 681
Lappeenranta	72 699	16 097	59 056	216 852	275 908
Lapua	14 427	14 098	11 026	45 688	56 714
Laukaa	18 927	14 654	14 709	60 395	75 105
Lemi	3 043	14 153	2 332	9 648	11 980
Lemland	2 033	18 146	0	5 088	5 088
Lempäälä	23 206	18 012	19 738	75 864	95 602
Leppävirta	9 650	14 448	7 488	30 772	38 260
Lestijärvi	737	11 002	521	2 254	2 774
Lieksa	11 098	13 155	8 274	34 754	43 028
Lieto	19 831	18 251	17 019	66 098	83 117
Liminka	10 161	14 237	7 774	32 194	39 968
Liperi	12 145	13 897	9 205	38 317	47 522
Lohja	46 296	17 650	39 510	144 254	183 763
Loimaa	16 032	13 847	12 169	50 613	62 782
Loppi	7 861	14 705	6 171	25 200	31 371
Loviisa	14 891	15 852	12 066	48 443	60 508
Luhanka	707	12 650	523	2 206	2 728
Lumijoki	2 052	12 296	1 484	6 340	7 824
Lumparland	382	16 865	0	950	950
Luoto	5 340	13 543	3 976	16 713	20 689
Luumäki	4 662	13 607	3 528	14 698	18 226
Maalahti	5 477	14 609	4 245	17 456	21 701
Maarianhamina	11 743	20 205	0	29 985	29 985
Marttila	2 018	14 100	1 529	6 365	7 894
Masku	9 554	18 346	8 317	32 052	40 369
Merijärvi	1 104	8 964	708	3 241	3 948
Merikarvia	3 115	12 416	2 261	9 640	11 901

Miehikkälä	1 940	11 281	1 361	5 915	7 277
Mikkeli	53 818	15 282	42 757	160 692	203 449
Muhos	8 980	13 560	6 744	28 215	34 959
Multia	1 584	11 261	1 113	4 833	5 947
Muonio	2 299	14 155	1 768	7 301	9 069
Mustasaari	19 444	17 191	16 264	64 211	80 476
Muurame	10 170	17 841	8 649	33 795	42 444
Mynämäki	7 766	14 981	6 116	24 932	31 048
Myrskylä	1 922	13 520	1 454	6 059	7 514
Mäntsälä	20 686	16 820	17 191	67 843	85 034
Mänttä-Vilppula	9 983	15 294	8 005	32 319	40 324
Mäntyharju	5 924	13 265	4 440	18 596	23 037
Naantali	19 245	20 193	17 486	65 540	83 026
Nakkila	5 437	14 929	4 287	17 465	21 752
Nivala	10 737	12 021	7 670	32 996	40 667
Nokia	33 527	17 384	28 158	105 802	133 960
Nousiainen	4 733	15 883	3 846	15 417	19 263
Nurmes	7 641	12 415	5 553	23 659	29 212
Nurmijärvi	42 665	20 400	38 815	136 729	175 544
Närpiö	9 471	12 966	6 975	29 497	36 472
Orimattila	16 091	14 473	12 465	51 270	63 734
Oripää	1 364	13 007	1 010	4 258	5 268
Orivesi	9 221	14 008	7 034	29 177	36 211
Oulainen	7 430	13 295	5 535	23 261	28 796
Oulu	203 567	16 764	167 887	598 337	766 224
Outokumpu	6 803	12 231	4 940	21 056	25 996
Padasjoki	2 963	12 402	2 157	9 182	11 339
Paimio	10 832	17 352	9 074	35 796	44 870
Paltamo	3 336	12 248	2 424	10 329	12 753
Parainen	15 217	18 120	13 121	50 855	63 976
Parikkala	4 842	12 724	3 571	15 090	18 660
Parkano	6 469	13 046	4 798	20 212	25 010
Pedersören kunta	11 016	13 276	8 204	34 481	42 685
Pelkosenniemi	954	13 242	709	2 983	3 693
Pello	3 438	13 059	2 558	10 757	13 315
Perho	2 825	10 169	1 894	8 448	10 342
Pertunmaa	1 713	11 032	1 186	5 193	6 379
Petäjävesi	3 900	12 988	2 876	12 153	15 029
Pieksämäki	17 933	14 253	13 844	57 049	70 893
Pielavesi	4 498	10 984	3 124	13 656	16 780
Pietarsaari	19 278	16 282	15 765	62 986	78 751
Pihtipudas	4 053	11 176	2 824	12 321	15 145
Pirkkala	19 368	20 403	17 670	66 050	83 721
Polvijärvi	4 307	10 759	2 964	13 024	15 988
Pomarkku	2 146	12 278	1 548	6 623	8 171
Pori	84 403	15 922	68 180	249 827	318 007

Pornainen	5 068	17 243	4 274	16 802	21 077
Porvoo	50 262	19 412	44 767	158 476	203 243
Posio	3 237	11 097	2 253	9 836	12 088
Pudasjärvi	7 990	10 906	5 505	24 173	29 678
Pukkila	1 899	14 612	1 487	6 080	7 566
Punkalaidun	2 896	12 074	2 082	8 925	11 007
Puolanka	2 597	11 219	1 819	7 913	9 731
Puumala	2 197	13 389	1 641	6 887	8 528
Pyhtää	5 187	16 828	4 331	17 115	21 446
Pyhäjoki	3 146	13 877	2 397	9 949	12 346
Pyhäjärvi	5 248	13 021	3 894	16 399	20 293
Pyhäntä	1 557	11 802	1 107	4 775	5 882
Pyhäranta	2 028	15 956	1 657	6 624	8 281
Pälkäne	6 499	14 007	4 965	20 578	25 544
Pöytyä	8 333	13 432	6 250	26 166	32 415
Raahe	24 811	15 564	19 878	78 470	98 348
Raasepori	27 592	16 049	22 452	87 068	109 519
Raisio	24 178	17 891	20 690	78 990	99 680
Rantasalmi	3 514	11 872	2 501	10 782	13 284
Ranua	3 896	10 450	2 646	11 715	14 361
Rauma	39 360	18 626	34 462	124 972	159 434
Rautalampi	3 196	12 062	2 297	9 847	12 144
Rautavaara	1 651	10 223	1 116	4 954	6 069
Rautjärvi	3 335	14 692	2 628	10 709	13 337
Reisjärvi	2 743	11 426	1 934	8 381	10 314
Riihimäki	28 736	17 415	24 350	92 160	116 510
Ristijärvi	1 288	12 902	954	4 022	4 976
Rovaniemi	62 922	15 881	50 519	187 590	238 109
Ruokolahti	5 099	16 100	4 183	16 685	20 868
Ruovesi	4 398	13 181	3 276	13 767	17 043
Rusko	6 251	17 945	5 356	20 840	26 197
Rääkkylä	2 181	9 935	1 457	6 513	7 971
Saarijärvi	9 415	12 233	6 806	29 084	35 890
Salla	3 491	12 030	2 512	10 762	13 274
Salo	52 321	14 784	41 014	155 393	196 407
Saltvik	1 858	16 282	0	4 556	4 556
Sastamala	24 651	13 789	18 673	75 992	94 665
Sauvo	2 994	15 156	2 365	9 626	11 991
Savitaipale	3 429	12 952	2 536	10 700	13 236
Savonlinna	33 611	14 327	26 187	102 229	128 416
Savukoski	1 015	12 859	743	3 152	3 895
Seinäjoki	63 288	16 133	51 155	189 279	240 434
Sievi	4 980	11 272	3 472	15 143	18 614
Siikainen	1 458	10 447	987	4 379	5 366
Siikajoki	5 249	12 661	3 849	16 317	20 167
Siikalatva	5 301	11 531	3 754	16 228	19 982

Siilinjärvi	21 674	16 463	17 768	70 262	88 030
Simo	3 045	15 100	2 420	9 818	12 238
Sipoo	20 666	21 901	19 488	71 075	90 562
Siuntio	6 134	19 975	5 559	20 877	26 436
Sodankylä	8 444	15 471	6 760	27 315	34 075
Soini	2 085	10 587	1 420	6 277	7 697
Somero	8 828	13 540	6 643	27 762	34 405
Sonkajärvi	3 967	11 747	2 830	12 184	15 014
Sotkamo	10 389	14 870	8 131	33 258	41 388
Sottunga	91	21 320	0	236	236
Sulkava	2 530	11 300	1 774	7 712	9 486
Sund	1 028	16 316	0	2 519	2 519
Suomussalmi	7 862	12 411	5 731	24 376	30 108
Suonenjoki	7 145	13 153	5 324	22 370	27 695
Sysmä	3 753	11 755	2 679	11 530	14 209
Säkylä	6 811	16 051	5 553	22 222	27 775
Taipalsaari	4 715	17 086	3 962	15 605	19 568
Taivalkoski	4 024	11 675	2 842	12 305	15 147
Taivassalo	1 662	14 813	1 294	5 307	6 601
Tammela	6 081	15 021	4 801	19 546	24 347
Tampere	235 239	17 197	195 695	693 421	889 115
Tervo	1 567	10 711	1 071	4 725	5 796
Tervola	3 062	13 348	2 282	9 587	11 868
Teuva	5 158	12 294	3 741	15 957	19 698
Tohmajärvi	4 482	11 693	3 182	13 737	16 919
Toholampi	3 112	11 560	2 204	9 528	11 732
Toivakka	2 406	13 527	1 794	7 536	9 330
Tornio	21 875	15 927	17 675	70 361	88 037
Turku	191 331	16 512	156 471	560 339	716 809
Tuusniemi	2 551	11 430	1 793	7 785	9 578
Tuusula	38 664	21 496	36 421	126 458	162 879
Tyrnävä	6 758	12 240	4 841	20 793	25 634
Ulvila	13 021	16 136	10 660	42 564	53 224
Urkala	4 792	12 482	3 478	14 829	18 307
Utajärvi	2 702	11 671	1 920	8 285	10 205
Utsjoki	1 232	14 255	948	3 913	4 861
Uurainen	3 783	12 436	2 722	11 662	14 384
Uusikaarlepyy	7 455	13 697	5 635	23 491	29 126
Uusikaupunki	15 700	16 964	13 088	51 763	64 850
Vaala	2 869	12 129	2 072	8 859	10 932
Vaasa	67 552	16 900	56 049	204 239	260 288
Valkeakoski	21 137	16 694	17 452	68 944	86 396
Valtimo	2 143	11 147	1 501	6 530	8 031
Vantaa	228 166	19 737	202 780	691 087	893 867
Varkaus	20 829	15 569	16 753	67 213	83 966
Vehmaa	2 285	13 935	1 744	7 232	8 976

Vesanto	2 058	10 677	1 408	6 208	7 616
Vesilahti	4 393	15 660	3 543	14 259	17 802
Veteli	3 166	12 676	2 321	9 840	12 161
Vieremä	3 676	12 563	2 669	11 378	14 048
Vihti	29 211	19 032	25 704	94 810	120 514
Viitasaari	6 264	12 204	4 533	19 359	23 893
Vimpeli	2 901	13 588	2 201	9 156	11 357
Virolahti	3 150	13 143	2 348	9 863	12 211
Virrat	6 739	12 766	4 955	20 973	25 928
Vårdö	448	14 494	0	1 060	1 060
Vöyri	6 613	13 527	4 953	20 752	25 705
Ylitornio	4 022	12 899	2 981	12 561	15 542
Ylivieska	15 212	13 987	11 575	48 076	59 651
Ylöjärvi	32 983	16 888	27 346	103 555	130 901
Ypäjä	2 357	13 800	1 786	7 435	9 220
Ähtäri	5 703	13 246	4 297	17 944	22 241
Äänekoski	18 851	14 863	14 833	60 497	75 330

Liite 3

Suomen Kuntaliitto ry:n maksullisten palvelujen laskutusperusteet vuonna 2020

1 Kuntaliiton palvelujen maksullisuus

Kuntaliiton hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaan liiton palvelutoiminta ja sen maksullisuus määritellään seuraavasti:

1.1 Jäsenmaksuperusteiset palvelut

- Kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonta
- yhteiset kehittämistehtävät ja tutkimus
- asiantuntijapalvelu puhelimesta ja sähköpostitse (ensimmäinen tunti)
- tiedonvälitys (mm. yleiskirjeet, tiedotteet, soveltamisohjeet, perustilastot, www-palvelu).

1.2 Maksulliset palvelut

- Kirjalliset lausunnot, myös suurempitöiset vastaukset sähköpostitse tulleisiin kyselyihin. Vastauksen laskutuksesta on ensin ilmoitettava kyselijälle
- vaativampi lainopillinen neuvonta ja toimeksiannot
- neuvottelut ja asiantuntijana kuuleminen
- koulutus
- julkaisut
- lisäkappaleet kuntatiedotteista.

2 Maksullisten palvelujen laskutusperusteet

2.1 Asiantuntijapalvelu

Kunnalle ja kunnan edustajalle sekä Kuntaliiton palvelusopimusperusteisille yhteistyökumppaneille tavanomaisen vastausajan puitteissa kirjallisesta tai sähköpostitse annetusta lausunnosta laskutetaan käytetyn työajan perusteella ensimmäisen tunnin ylittävältä alkavalta työtunnilta.

Ohjeellinen laskutusperuste on 150 euroa/tunti + alv. Kuntaliiton jäsenmaksuun ja palvelusopimukseen sisältyy ensimmäinen tunti asiantuntijapalvelua ja toiselta alkavalta tunnilta veloitetään ohjeellinen tuntihinta. Muilta kuntataustaisilta toimijoilta veloitetään kaksinkertainen hinta ja muilta organisaatioilta veloitetään minimissään kaksinkertainen hinta.

Kiireellisistä lausunnoista, joissa vastausaika on asiakkaan toiveesta 1–3 päivää, laskutetaan kaksinkertainen hinta. Mikäli lausunto vaatii erittäin laajaa selvitystä, laskutusperusteesta sovitaan erikseen.

Neuvottelu- ja kuulemistehtävistä laskutetaan sopimuksen mukaan. Laskutus perustuu käytettyyn työaikaan ja aiheutuneisiin matka- ym. kustannuksiin. Samoja perusteita sovelletaan myös videoneuvotteluihin.

Asiantuntijan ohjeellinen puheenvuoro- tai luentopalkkio sekä neuvottelu- ja kuulemispalkkio on 150 euroa/h + alv. Laskutus perustuu käytettyyn valmistelu- ja toteutustyöaikaan ja aiheutuneisiin matkakuluihin. Mahdolliset matkatoimistojen ym. muut toimeksiannon hoitamisesta aiheutuvat laskut ohjataan suoraan toimeksiantajalle, jolloin vältetään tarpeeton läpilaskutus. Useita luennoitsijoita vaativien tilaisuuksien veloitukset sovitaan erikseen.

2.2 Julkaisut

Julkaisukohtaisen hinnoittelun mukaisesti (keskihinta on noin 20 € + toimitusmaksut).

2.3 Kunnia- ja ansiomerkit

Kunnia- ja ansiomerkkien myyntihinnat 2020 ovat seuraavat

Kultainen kunniamerkki	820 euroa
Hopeinen kunniamerkki	210 euroa
Kultainen ansiomerkki (40 v.)	160 euroa
Kultainen ansiomerkki (30 v.)	150 euroa
Hopeinen ansiomerkki (20 v.)	120 euroa
Pronssinen ansiomerkki (10 v.)	100 euroa
Erikoisansiomerkki	120 euroa

Liite 4 Suomen Kuntaliitto ry:n sijoituspolitiikka

YLEISTÄ

Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto) on kuntien ja kunta-alan yhteinen, kaksikielinen edunvalvonta-, palvelu- ja kehittämisorganisaatio. Kuntaliitto perustettiin vuonna 1993, jolloin Suomen Kaupunkiliitto, Suomen Kunnallisliitto, Finlands svenska kommunförbund, Sairaaliitto, Suomen ammatillisten oppilaitosten liitto, Suomen maakuntien liitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos yhdistyivät yleishyödylliseksi yhdistykseksi. Toiminnassa ovat mukana mm. myös sairaanhoitopiirit, muut kuntayhtymät sekä maakuntaliitot.

Tämän sijoituspolitiikan tarkoituksena on Kuntaliiton omaan lukuunsa harjoittamassa sijoitustoiminnassa noudatettavien periaatteiden kirjaaminen ja vahvistaminen. Sijoituspolitiikassa käsitellään ainoastaan Kuntaliiton arvopaperisijoituksista koostuvan sijoitussalkun sijoituksia. Konserniin kuuluvien yhtiöiden hallinnointia käsitellään muissa ohjeissa.

OMAISUUDEN ROOLI KUNTALIITOSSA

Sijoituspolitiikassa käsiteltävä sijoitussalkku on markkina-arvoltaan 69,8 miljoonaa euroa (31.8.2019).

Kuntaliiton sijoitussalkun tuottoa ja pääomaa on yhdessä konserniyhtiöistä saatavien osinkojen kanssa käytetty kattamaan Kuntaliiton operatiivisen toiminnan kuluja. Myös jatkossa on tarpeen varautua kattamaan operatiivisen toiminnan kuluja, koska jäsenmaksut ja muut tulot eivät välttämättä riitä lähivuosiin kattamaan operatiivisen toiminnan kuluja.

Toiminnan rahoittamisen lisäksi sijoitussalkun pääomaa ja tuottoja voidaan käyttää esimerkiksi strategisten sijoitusten kasvattamiseen/rahoittamiseen sekä kuntakentän kannalta muuhun merkittävään yritystoimintaan tarpeen mukaan Kuntaliiton hallituksen näin päättäessä.

SIJOITUSSALKUN TUOTTOTAVOITE JA SIJOITUSHORISONTTI

Kuntaliiton sijoitussalkun salkunhoidon tavoitteena on operatiivisen toiminnan rahoittamiseen tarvittavien varojen tuottaminen sekä salkun reaaliarvon säilyttäminen.

Kuntaliiton operatiivisen toiminnan rahoittamiseen tarvitaan vuoden 2020 budjetin mukaan noin 1,7 miljoonaa euroa. Operatiivisen toiminnan rahoittamiseen voidaan käyttää tarvittaessa myös sijoitussalkun pääomaa.

Salkun pitkän aikavälin keskimääräiseksi reaalitytuottotavoitteeksi asetetaan 2,5 % vuodessa.

RISKIT

Tuottotavoite, joka tähtää inflaation ylittävään tuottoon edellyttää, että sijoitussalkussa on myös osakesijoituksia. Tällöin on todennäköistä, että sijoitussalkun arvo myös laskee joillakin aikajaksoilla.

Sijoitusomaisuuden arvonkehitykseen liittyy riskiä sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä riski liittyy erityisesti omaisuuden arvon laskuun, joka voi seurata esimerkiksi osakekurssien laskusta. Pidemmällä aikavälillä riski liittyy siihen, että sijoitussalkulla ei saavuteta riittävää tuottoa kattamaan varainkäyttöä ja inflaatiota.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottotavoitteen mukaisen tuoton saavuttaminen pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä hyväksytään suurikin salkun arvon vaihtelu paremman pitkän aikavälin tuoton saavuttamiseksi. Suurien markkinamuutosten toteutuessa on tärkeää pysyä vahvistetun sijoituspolitiikan mukaisessa toiminnassa, jotta pitkän aikavälin tavoitteet saavutetaan mahdollisimman todennäköisesti.

RISKIT: Hajautus

Riskin vähentämiseksi pyritään hajauttamaan sijoitukset tehokkaasti eri varallisuusluokkiin (esimerkiksi osakkeet ja korkosijoitukset), maantieteellisesti ja varallisuusluokkien sisällä.

RISKIT: Neutraali allokaatio, maksimi ja minimirajat

Eri varallisuusluokilla (kuten osakkeet ja korkosijoitukset) on erilaisia tuotto- ja riskiominaisuuksia. Sijoitussalkun neutraali allokaatio kuvaa salkun varallisuusluokkien jakaumaa, joka pitkällä aikavälillä odotetaan toteuttavan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet tuoton ja riskin suhteen.

Sijoitussalkun pitkän aikavälin tuotto selittyy valtaosin tämän neutraalin allokaation perusteella. Neutraali allokaatio on normaalisti pitkäaikainen ja sitä tarkistetaan lähinnä tehtäessä perustavanlaatuisia muutoksia tavoitteisiin kuten esimerkiksi varainkäyttöstrategian muuttuessa.

Seuraavassa taulukossa on Kuntaliiton sijoitussalkun neutraali allokaatio:

	Neutraali- osuus	Minimi- osuus	Maksimi- osuus
Rahamarkkinat	0,0 %	0,0 %	35,0 %
Valtionlainat	15,0 %	5,0 %	30,0 %
Korkean luottoluokituksen yrityslainat (Investm. Grade)	15,0 %	5,0 %	25,0 %
Matalamman luottoluokituksen yrityslainat (High Yield)	10,0 %	0,0 %	15,0 %
Kehittyvien maiden lainat (Emerging Markets Debt)	10,0 %	0,0 %	15,0 %
Korkosijoitukset yhteensä	50,0 %	35,0 %	65,0 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Osakkeet, Suomi	10,0 %	5,0 %	15,0 %
Osakkeet, Eurooppa	15,0 %	5,0 %	20,0 %
Osakkeet, Yhdysvallat	15,0 %	5,0 %	20,0 %
Osakkeet, Japani ja kehittynyt Aasia	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Osakkeet, Kehittyvät maat	10,0 %	0,0 %	15,0 %
Osakkeet yhteensä	50,0 %	35,0 %	65,0 %
Kaikki yhteensä	100,0 %		

Allokaatiota on tarkasteltu simulaatiolaskelmien avulla, joiden mukaan salkun nimellinen vuosituotto-odotus seuraavan 10 vuoden aikana on keskimäärin 4,8 % vuodessa. Laskelmissa käytetty pitkän aikavälin inflaatio-odotus on 2,0 % vuodessa, joten tuotto-odotus täyttää Kuntaliiton tuottovaatimuksen. Salkun riskiä yhden vuoden tähtäimellä kuvaava VAR-luku on 20,3 %. Tämä tarkoittaa, että 95 % todennäköisyydellä salkun tappio ei ole 20,3 % suurempi yhden vuoden aikana.

Tilanteissa, joissa sijoituksia hoitamaan valittu varainhoitaja arvioi jonkin varallisuusluokan tuottonäkymien poikkeavan tavanomaisesta, voi varainhoitaja poiketa neutraalista allokaatiosta määriteltyjen minimi- ja maksimirajojen puitteissa näkemyksensä mukaisesti.

Kuntaliiton sijoituksilta edellytetään hyvää likviditeettiä, koska varojen halutaan olevan tarvittaessa nopeasti käytettävissä. Mikäli sijoitussalkusta joudutaan realisoimaan varoja, on salkun koostumus voitava tarvittaessa muokata uudelleen. Vaihtoehtoisiin sijoituksiin tehtävät sijoitukset ovat usein epälikvidimpiä kuin osake- ja korkosijoituksiin tehtävät sijoitukset, minkä vuoksi Kuntaliiton sijoitussalkun sijoituksia ei tehdä vaihtoehtoisiin sijoituksiin.¹

¹ Vaihtoehtoisilla sijoituksilla tarkoitetaan muita kuin tavanomaisia osake- ja korkosijoituksia, kuten esimerkiksi raaka-aineisiin, kiinteistöihin, pääomarahastoihin tai hedge-rahastoihin tehtäviä sijoituksia.

RISKIT: Liikkeeseenlaskijakohtaiset rajat

Yksittäisen liikkeeseenlaskijan arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 10 % pääomasta. Painoltaan yli 5 %:n sijoituksia voi olla enintään 40 % pääomasta. Näitä rajoja ei sovelleta rahastosijoituksiin.

RISKIT: Likviditeetti

Sijoitussalkun sijoitusten valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota jälkimarkkinakelpoisuuteen ja rahaksi muutettavuuteen. Varainhoitajille ulkoistetuissa salkuissa sijoituksia tehdään pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksissa, jotka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

RISKIT: Valuuttamääräiset sijoituskohteet

Korkosijoitusten osalta valuuttakurssien muutosten vaikutus sijoituksen euromääräiseen kokonaistuottoon voi olla oleellinen. Kuntaliiton varoja ei pääsääntöisesti sijoiteta valuuttariskiä sisältäviin korkoinstrumentteihin tai talletuksiin. Kehittyvien markkinoiden lainoihin tehtävät rahastosijoitukset voivat kuitenkin sisältää avointa valuuttariskiä.

RISKIT - Johdannaiset

Suoria sijoituksia johdannaisiin ei tehdä.

RISKIT: Tavoitteet ja rajoitteet yhteistyökumppaneiden osalta

Sijoituksia tehdään yksinomaan viranomaisten valvonnassa olevien vakiintuneiden ja hyvämaineisten pankkien, varainhoitoyhtiöiden ja rahastoyhtiöiden kautta tai välityksellä.

RISKIT: Rahastotyytit ja sijoituskohteiden kulurakenne

Kuntaliiton varoja voidaan varainhoitajien toimesta sijoittaa pääasiallisesti vain säänneltyihin eurooppalaisiin UCITS-direktiivin (EU-maissa sijoitusrahastoja sääntelevä ns. sijoitusrahastodirektiivi) mukaisiin rahastoihin. Mahdollisista poikkeuksista on sovittava varainhoitosopimuksessa, jonka Kuntaliiton hallitus hyväksyy.

Kuntaliiton varoja voidaan sijoittaa vain sellaisiin sijoituskohteisiin, joilla on selkeä ja läpinäkyvä kulurakenne.

Käytettävät rahastot voivat olla joko aktiivisia tai passiivisia. Aktiivisen sijoittamisen korkeammille palkkioille on oltava perusteet esimerkiksi passiivista sijoittamista korkeamman tuotto-odotuksen muodossa tai siksi, että jollekin markkinalle ei ole saatavissa soveltuvaa passiivista rahastoa. Aktiivisen sijoittamisen hyötyjen toteutumista on seurattava.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS

Sijoitustoiminnan vastuullisuudella tarkoitetaan sijoitusten ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon (ESG) liittyvien riskien arviointia ja huomioon ottamista sijoituspäätöksiä tehtäessä sekä sijoitustoimintaa seurattaessa ja arvioitaessa. Kuntaliitto ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon vastuullisuusnäkökohdat mahdollisuuksien ja käytettävissä olevien resurssien mukaan. Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaista toimintaa Kuntaliiton varojen hoidossa.

Suurin osa Kuntaliiton sijoituksista hoidetaan ulkoistetusti omaisuudenhoitajien toimesta, joten vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten vastuullisuuden huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Kuntaliitto edistää YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden (liite 1) toteutumista varainhoitotoimialalla. Kuntaliitto edellyttää valittavilta varainhoitajilta, että ne ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja varainhoitajilla on vastuullista sijoittamista käsittelevä kirjallinen ohjeistus. Varainhoitajien valintaprosessissa arvioidaan varainhoitajan vastuullista sijoittamista koskeva ohjeistus ja toimintaperiaatteet sekä varainhoitajan raportointi sijoitusten vastuullisuuden osalta.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: Toimenpiteet eri varallisuusluokissa

Vaikuttamisen mahdollisuudet ja keinot vaihtelevat riippuen käytettävistä varallisuusluokista (esimerkiksi korkosijoitukset ja osakesijoitukset) ja varallisuuden hoidon järjestämistavasta (esimerkiksi suorat sijoitukset tai rahastosijoitukset). Seuraavassa on käsitelty toimenpiteitä eri ryhmissä.

Suorat sijoitukset

Suorilla sijoituksella tarkoitetaan sijoituskohteita, joissa Kuntaliitto itse omistaa sijoituskohteen. Perustelusta syystä suoria sijoituksia voi olla varainhoitajien hoitamisessa sijoitusvarallisuuden osissa, mikäli näin on sovittu varainhoitajan ja Kuntaliiton välisessä omaisuudenhoitosopimuksessa. Suorissa sijoituksissa on otettava huomioon vastuullisen sijoittamisen näkökohdat aina osana päätöksentekoa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita noudattaen.

Rahastosijoitukset ja omaisuudenhoito

Rahastosijoituksissa Kuntaliitto omistaa sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia, eikä suoraan niitä kohteita, joihin rahasto on sijoittanut. Sijoitusrahaston varainhoitaja päättää rahaston sääntöjen puitteissa rahaston sijoituskohteista. Rahastosijoituksissa Kuntaliitto ei voi vaikuttaa yksittäisiin sijoituspäätöksiin tai -kohteisiin. Sama tilanne on täyden valtakirjan varainhoidossa, jossa varainhoitaja tekee sijoituspäätökset omaisuudenhoitosopimuksessa sovitussa puitteissa.

Kuntaliiton sijoituksista pääosa sijoitetaan rahastojen ja täyden valtakirjan varainhoidon kautta, jolloin valitut varainhoitajat päättävät varojen sijoittamisesta omaisuudenhoitosopimuksen mukaisesti. Kuntaliitolla ei tällöin ole päätösvaltaa rahastojen yksittäisiin sijoituskohteisiin.

Koska omaisuudenhoidossa ja rahastosijoituksissa Kuntaliitto ulkoistaa sijoituskohteiden valinnan, tapahtuu sijoitustoiminnan vastuullisuuteen vaikuttaminen näiltä osin erityisesti: i) valitsemalla varainhoitajia, jotka ovat allekirjoittaneet YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja jotka ovat integroineet vastuullisen sijoittamisen menettelyt osaksi omia sijoitusprosessejaan sekä ii) seuraamalla varainhoitajien sijoitustoimintaa raportoinnin kautta. Ensisijaisesti esille nousevia kysymyksiä käsitellään keskusteluissa varainhoitajan kanssa.

SIJOITUSTOIMINNAN VASTUULLISUUS: Vastuullisen sijoittamisen kehittäminen

Vastuullisen sijoittamisen käytännöt ovat sijoitustoimialalla suhteellisen uusia ja niiden oletetaan kehittyvän edelleen tulevina vuosina. Osana vuosittaista sijoituspolitiikan arviointia Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuullisuuteen kiinnitetään huomiota ja menettelytapoja pyritään kehittämään seuraamalla alan kehitystä ja toimimalla tarvittaessa yhteistyössä vastuullista sijoittamista edistävien järjestöjen, varainhoitajien ja muiden osapuolien kanssa.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA

Kuntaliiton hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan talousarvion osana.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Sijoituspäätökset, varainhoitajien/rahastojen käyttö

Kuntaliiton sijoitussalkun varainhoito toteutetaan ammattimaisia varainhoitopalveluja tarjoavien yhteistyökumppaneiden kautta. Varainhoitajat tekevät sijoituspäätöksiä itsenäisesti omaisuudenhoitosopimuksessa sovitulla tavalla. Varainhoitajien kanssa solmittavat omaisuudenhoitosopimukset hyväksyy Kuntaliiton hallitus. Varainhoitajien on noudatettava toiminnassaan Kuntaliiton sijoituspolitiikkaa. Varainhoitajien kilpailutus toteutetaan vähintään 5 vuoden välein.

Vastapuoli- ja varainhoitajariskin hajauttamiseksi käytetään vähintään kahta varainhoitoyhteistyökumppania.

Sijoituspäätöksien kirjanpidollisten vaikutusten paremman ennakoitavuuden, hallinnollisen työn minimoimisen ja jatkuvan tehokkaan riskihajautuksen varmistamiseksi sijoitukset pyritään pääsääntöisesti tekemään rahastojen kautta.

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Raportointi

Kuntaliiton hallitus saa säännöllisesti raportin, joka sisältää soveltuvin osin seuraavat tiedot sijoitussalkun sijoituksista ja kehityksestä:

- a. pääoman kehitys
- b. eri ajanjaksojen tuottokehitys
- c. tuottokehitys suhteessa neutraaliallokaatiota kuvaavaan vertailuindeksiin
- d. riskikehitys
- e. keskeisten salkun osien (varallisuusluokittain) tuotot ja riskit
- f. vallitseva allokatio suhteessa neutraaliallokaatioon ja riskirajoihin
- g. maantieteellinen jakauma
- h. suurimmat yksittäiset sijoitukset ja niiden %-osuus salkusta
- i. varainhoitajien salkunhoitajien menestyksellisyys

PÄÄTÖKSENTEKO JA SEURANTA: Päätösvaltuudet

Seuraavassa taulukossa on määritelty Kuntaliiton sijoitustoimintaan osallistuvien päätösvaltuudet.

Kuntaliiton sijoitustoiminnan vastuut ja päätösvaltuudet	
Hallitus	<ul style="list-style-type: none"> - Hyväksyy sijoituspolitiikan - Hyväksyy varainhoitajien kanssa tehtävät sopimukset - Sijoitustoiminnasta raportoidaan hallitukselle säännöllisesti
Kuntaliiton talous- ja hallintojohtaja	<ul style="list-style-type: none"> - Valmistelelee Kuntaliiton hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta ja huolehtii sen ajanmukaisuudesta - Vastaa varainhoitajien kilpailutuksesta ja tekee Kuntaliiton hallitukselle esitykset varainhoitajien valinnasta - Seuraa sijoitustoiminnan ja siihen liittyvien riskien raportteja - Raportoi tarvittaessa Kuntaliiton hallitukselle Kuntaliiton sijoituksia koskevista olennaisista asioista - Päättää vaihtoehtoisista sijoituksista sijoituspolitiikan mukaisesti - Päättää sijoitussuunnitelman puitteissa Kuntaliiton toimintaan tarvittavien varojen realisoinnista - Pitää yhteyttä varainhoitajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin - Esittelee sijoitustoimintaan liittyvät asiat hallituksen kokouksessa
Varainhoitajat	<ul style="list-style-type: none"> - Kuntaliitolle valitaan vähintään kaksi varainhoitajaa, jotka hoitavat Kuntaliiton varallisuutta omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla
Raportoinnin tuottaja	<ul style="list-style-type: none"> - Laatii sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportit yhdistäen omaisuudenhoitajilta saatavat tiedot - Hankitaan ulkoistettuna palveluna
Analyysin tuottaja	<ul style="list-style-type: none"> - Huolehtii varainhoitajien ja sijoitustuotteiden analysoinnista ja laatii toimenpideehdotuksia analyysin perusteella - Hankitaan ulkoistettuna palveluna tai Kuntaliitto-konsernin asiantuntijalta

Liite 1 - YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet²

YK:n vastuullisen sijoittamisen (ESG) periaatteet allekirjoittava varainhoitaja sitoutuu seuraaviin kohtiin:

1. Liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi mainita ESG-asiat sijoituspolitiikassaan ja tukea ESG-työkalujen, analyysien ja tilastojen kehittämistä. Salkunhoitajien kykyä sisällyttää ESG-asioita toimintaansa arvioidaan säännöllisin väliajoin. Lisäksi voidaan kannustaa akateemista ja muuta alaan liittyvää tutkimusta sekä tukea ESG-koulutusta sijoitusammattilaisille.

2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajan tulisi kehittää aktiivista ja julkista omistajapolitiikkaa ja käyttää mahdollista äänioikeuttaan yhtiökokouksissa. Tavoitteena on aktiivinen vuoropuhelu yhtiöiden kanssa, jonka lisäksi voidaan osallistua standardien, valvonnan ja periaatteiden kehittämiseen. Yhtiökokouksissa voidaan tehdä esityksiä / kannustaa osallistumaan ESG-vaikuttamisprojekteihin ja raporttoimaan niistä. Myös yhteiset vaikuttamisaloitteet ovat hyvä väylä aktiiviseen omistajuuteen.

3. Edistämään sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat pyytää yrityksiltä standardimuotoista raportointia ESG-asioidista (kuten Global Reporting Initiative) sekä ESG-asioiden sisällyttämistä vuosikertomuksiin. Lisäksi yrityksiltä kannattaa pyytää tietoja asiaankuuluvien normien, standardien ja kansainvälisten aloitteiden käytöstä tai käyttöönotosta sekä olla mukana tukemassa sellaisia osakkeenomistajien yhtiökoukousesityksiä, jotka edistävät ESG-asioiden julkaisemista.

4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien kannattaa sisällyttää ESG-asioihin liittyviä vaatimuksia palvelutuottajien/ali-hankkijoiden valintakriteeristöön.

ESG:hen liittyviä odotuksia kannattaa kommunikoida sijoituspalvelujen tarjoajille (esim. kolmansien osapuolien käytettävien rahastojen) aktiivisesti ja olla yhteydessä myös niihin palvelutuottajiin, jotka eivät täytä asetettuja ESG-vaatimuksia. Sijoitustoimialalla voidaan tukea erityisesti vertailutyökalujen kehittämistä sekä valvonta- tai politiikkamuutoksia, joiden tarkoituksena on lisätä ohjeiden käyttöä.

5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa

Mahdollisia toimia: Varainhoitajat voivat osallistua erilaisiin verkostoihin työkalujen ja resurssien yhdistämiseksi. Yhteistyössä kannattaa nostaa esille uudet, nousevat teemat sekä kehittää ja tukea yhteisöllisiä aloitteita.

6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä

Mahdollisia toimia: Varainhoitajien on suotavaa kertoa avoimesti siitä, miten ESG-asiat on sisällytetty sijoitustoimintaan sekä julkaista aktiivisen omistajapolitiikan käytäntöjään ja palveluntarjoajille/ali-hankkijoille asetettuja vaatimuksia. Myös edistyksistä ja saavutuksista on hyvä raportoida säännöllisin väliajoin.

² Lähde: Finsif - Finland's Sustainable Investment Forum ry